

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ФЕМ ІМЕНІ ОЛЕГА БАЛАЦЬКОГО
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

До захисту допускається
Завідувач кафедри, проф.
_____ В.М.Боронос

« ____ » _____
20__ р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

НА ТЕМУ:

Аналіз інвестиційної привабливості промислового сектору України

Освітній рівень “Бакалавр”
Спеціальність “Фінанси, банківська справа та страхування”

Керівник роботи:

_____
(підпис)

Кобушко І.М.
(ініціали, прізвище)

Студент:

_____
(підпис)

Ніколенко С.О.
(ініціали, прізвище)

Група:

Ф-61

Суми
2020

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів і підприємництва

Затверджую _____

Зав. кафедрою Боронос В.М.

“ _____ ” _____ 2020 г.

**ЗАВДАННЯ
до випускної роботи**

Студента четвертого курсу, групи Ф-61 спеціальності “Фінанси, банківська справа та страхування” денної форми навчання Ніколенка Сергія Олександровича.

Тема: “Аналіз інвестиційної привабливості промислового сектору України”

Затверджена наказом по СумДУ

№ _____ від _____ 2020 р.

Зміст пояснювальної записки: 1) теоретичні засади формування інвестиційної привабливості України; 2) діагностика інвестиційної привабливості промислового сектору; 3) напрями покращення інвестиційної привабливості промислового сектору України; 4) висновки.

Дата видачі завдання “ _____ ” _____ 2020 р.

Керівник випускної роботи _____ Кобушко І.М.

Завдання прийняв до виконання _____ Ніколенко С.О.

РЕФЕРАТ

Дипломна робота: 32 с., 3 табл., 26 джерел.

Мета роботи — Оцінка інвестиційної привабливості на прикладі аналізу промислового сектору та дослідження шляхів підвищення інвестиційної привабливості.

Об'єкт дослідження — промисловий сектор України та його діяльність.

Методи дослідження — порівняльний аналіз, статистичний аналіз; застосовано загальнонауковий та аналітичний методи, економіко-математичні та економіко-статистичні методи.

Основна частина дипломної роботи складається з трьох розділів. У першому розділі розглянуті теоретичні засади формування інвестиційної привабливості промислового сектору України.

У другому розділі проводиться діагностика інвестиційної привабливості промислового сектору, розглядаються тенденції розвитку цього сектору.

У третьому розділі представлені напрями покращення інвестиційної привабливості України, розглядається проблеми та перспективи розвитку інвестиційної привабливості а також розробляється стратегія підвищення привабливості України для інвестицій.

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ, ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ, ПРОМИСЛОВИЙ СЕКТОР, КОНКУРЕНЦІЯ, МІЖНАРОДНИЙ РИНОК, ІНВЕСТИЦІЇ.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ	7
1.1 Сутність та теоретичні основи інвестиційної привабливості.....	7
1.2 Аналіз сучасного інвестиційного клімату в Україні	8
1.3 Нормативно-правове забезпечення інвестиційної діяльності в Україні	10
2 ДІАГНОСТИКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ	13
2.1 Проблеми інвестиційної привабливості в Україні	13
2.2 Тенденції розвитку промислового сектору.....	15
2.3 Аналіз інвестиційної привабливості промислового сектору	17
3 НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ.....	21
3.1 Оцінка інвестиційної привабливості промислового сектору.....	21
3.2 Перспективи розвитку інвестиційної привабливості.....	23
3.3 Стратегія підвищення інвестиційної привабливості промислового сектору в Україні	25
ВИСНОВОК.....	27
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ	29

ВСТУП

На сьогодні досягнення позитивного інвестиційного клімату в країні є надзвичайно важливим. Так, оскільки це безпосередньо впливає на динаміку економічного розвитку, модернізацію виробництва, що дає змогу країні брати участь у міжнародному розподілі праці.

Більшість економістів трактують інвестиційний клімат як низку політичних, правових, економічних та соціальних умов, які забезпечують та сприяють інвестиційній діяльності вітчизняних та іноземних інвесторів. Тому необхідно проаналізувати ситуацію з інвестиційним розвитком у різних регіонах України, ефективність методів центральних та місцевих органів влади для створення привабливого інвестиційного середовища та надання рекомендацій щодо вдосконалення.

Очевидно, що створення сприятливого інвестиційного клімату є одним із найважливіших кроків в Україні. Дослідження інвестиційного середовища країни та методів її вдосконалення вважаються дуже актуальними темами, оскільки привабливість інвестиційної діяльності країни серед іноземних та національних інвесторів безпосередньо залежить від стану інвестиційного клімату.

Мета дослідження. Оцінка інвестиційної привабливості на прикладі аналізу промислового сектору та дослідження шляхів підвищення інвестиційної привабливості.

Завдання дослідження. Оцінити інвестиційну привабливість промислового сектору України, дослідити перспективи його розвитку.

Об'єкт дослідження – промисловий сектор України та його діяльність.

Предмет дослідження – аналіз промислового сектору та шляхи підвищення інвестиційної привабливості цього сектору.

Методи дослідження — порівняльний аналіз, статистичний аналіз; застосовано загальнонауковий та аналітичний методи, економіко-математичні та економіко-статистичні методи.

Структура роботи. Основна частина дипломної роботи складається з трьох розділів. У першому розділі розглянуті теоретичні засади формування інвестиційної привабливості промислового сектору України.

У другому розділі проводиться діагностика інвестиційної привабливості промислового сектору, розглядаються тенденції розвитку цього сектору.

У третьому розділі представлені напрями покращення інвестиційної привабливості України, розглядається проблеми та перспективи розвитку інвестиційної привабливості а також розробляється стратегія підвищення привабливості України для інвестицій.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ

1.1 Сутність та теоретичні основи інвестиційної привабливості

Інвестиційна привабливість - характеристики компанії, до складу якої входять взаємопов'язані зовнішні та внутрішні впливаючі фактори а також інвестиційний потенціалу та ризику.

Стосовно територіальної економічної системи застосовується поняття "інвестиційне середовище" та "інвестиційна привабливість". Ці поняття схожі, оскільки включають максимум кількість факторів, що впливають на процес прийняття інвестиційних рішень та подальшу його реалізацію, які базуються на чотирьох основних аспектах і враховують:

- 1) фінансовий стан підприємства (компанії);
- 2) індекс ринкової позиції та конкурентоспроможності продукції компанії;
- 3) показники використання ресурсів компанії;
- 4) ефективність управління та взаємодії адміністративного та виробничого персоналу.

Відмітна особливість категорії «інвестиційна привабливість» полягає в тому, що вона містить суб'єктивну оцінку потенційним інвестором умов інвестиційного клімату. У свою чергу, інвестиційна активність є матеріалізацією інвестиційних рішень інвесторів як результат їх суб'єктивної оцінки привабливості умов інвестиційного клімату на різних рівнях [1].

Інвестиційну привабливість трактується як співвідношення інвестиційного потенціалу (як інвестиційні ресурси, що входять до складу накопиченого капіталу, на ринку інвестицій у вигляді потенційного інвестиційного попиту, що має можливість стати фактичним інвестиційний попит та забезпечувати матеріальні, фінансові та інтелектуальні потреби відтворення капіталу) та об'єктивних передумов для інвестицій та інвестиційного ризику (фактори, що впливають на ймовірність виникнення

непередбачуваних фінансових втрат в умовах невизначеності інвестиційних результатів або можливість повного або часткового збою результатів здійснення інвестицій).

Аналізуючи різні методи, ми можемо виділити три області в поясненні категорії "інвестиційна привабливість ":

- 1) виходячи з цілей інвесторів;
- 2) засновані на поєднанні різних факторів;
- 3) виходячи із співвідношення прибутку та ризику.

1.2 Аналіз сучасного інвестиційного клімату в Україні

За даними Державної служби статистики України, загальний обсяг прямих (капітальних) інвестицій в Україну з січня 2018 року по вересень 2018 року становив 1,7 мільярда доларів США. З моменту інвестування в економічне середовище України в жовтні 2018 року загальна сума залучених прямих іноземних інвестицій досягла 31,936 млрд. Дол. США. З січня по вересень 2018 року загальна кількість іноземних інвестицій в економіку України зросла на 367,2 млн доларів США. Інвестиції безпосередньо використовуються у вже сформованих сферах економічної діяльності.

Станом на 1 жовтня 2018 року найбільші прямі інвестиції надійшли у промисловий сектор: 33,4% компаній та установ, що торгують оптовою та роздрібною торгівлею; ремонт автомобілів та мотоциклів - 15,5%. Основними інвесторами є Кіпр - 27,9%, Нідерланди - 20,2%, Великобританія - 6,4%, Німеччина - 5,7%, Австрія- 3,2%, Віргінські острови - 4,1% та Швейцарія - 4,8%.

Капітальні інвестиції освоєні українських компаній у 2018 році з січня по вересень склали 337 млрд грн, що на 19,9% більше, ніж кількість капітальних вкладень за аналогічний період 2017 року.

Щодо розвитку капітальних інвестицій, основними напрямками з січня 2018 року по вересень 2018 року є: промисловість: 34,5%; будівництво - 10,6%; сільське господарство - 13,4%; інформація та телекомунікації - 6,6%, оптова та роздрібна торгівля ; Обслуговування автомобілів та мотоциклів - 8,2%, транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська доставка - 8,5%, державне управління та громадська оборона; обов'язкове соціальне забезпечення - 5,8%, операції з нерухомістю - 4,4%. Основним джерелом капіталу для капітальних вкладень досі залишається капітал компаній та організацій, оскільки з січня по вересень 2018 року освоєно 73,2% інвестицій. Банківські кредити та інші позики становили 7,0% від загальної суми інвестицій. 9,7% капітальних вкладень використовується на оплату державного та місцевих бюджетів. На іноземних інвесторів припадає 0,3% від загального обсягу інвестицій, а 7,1% беруть участь у будівництві житла. Інші джерела фінансування становили 2,7%.

Тому Україна як і раніше приваблива для інвестицій, не відірвалася від глобального процесу і повністю інтегрується у світову економіку, тому для України порушення стабільності зовнішнього ринку матиме серйозні наслідки.

У рейтингу Doing Business за 2019 рік Україна піднялася на 5 місце і отримала 71 позицію у 190 країнах. Найвищий ріст Україна показала у таких сферах: оподаткування (збільшилось 110 позицій, 54 місце - рейтинг), міжнародна торгівля (збільшилася 70 позицій, 78 місце) та захист прав інвесторів (збільшено 56 позицій, 72 місце) .

Крім того, слід зазначити, що рейтингове агентство Moody's Investor Services підвищило суверенний рейтинг України. Він варіюється від Саа2 до Саа1, це означає, що прогноз змінюється від "позитивного" до "стабільного". Сама зміна рейтингу пов'язана із запуском нової програми позики МВФ.

Також, у рейтингу Глобального індексу конкурентоспроможності 2017/2018 рейтинг України зріс на 4 місця, займаючи 81 місце серед 137 країн, що обстежувались (у ГІК 2016/2017 вона посідала 85 місце серед 138 країн).

Для подальшого покращення інвестиційного середовища в Україні необхідно вдосконалити нормативно-правову базу для підвищення ефективності механізму забезпечення сприятливого інвестиційного середовища та закласти основу для підтримки та підвищення конкурентоспроможності національної економіки.

У цьому напрямку зроблено кілька позитивних кроків:

1. Сьогодні Україна заклала правову основу для інвестицій та розвитку державно-приватного партнерства. Українське законодавство забезпечує гарантії діяльності інвесторів, економіки та організаційної основи для забезпечення реалізації державно-приватного партнерства в Україні.

2. В Україні іноземні інвестори користуються національною системою інвестиційної діяльності, тобто умови їх експлуатації такі ж, як у національних інвесторів. Іноземні інвестиції в Україну не підпадають під обмеження націоналізації.

3. З метою посилення захисту іноземних інвестицій Законом України No 1547 від 16 березня 2000 р. Було затверджено "Вашингтонську конвенцію про врегулювання інвестиційних спорів між державами та іноземцями.

1.3 Нормативно-правове забезпечення інвестиційної діяльності в Україні

Закони та нормативно-правові акти інвестиційної діяльності України здійснюються через законодавчі акти, прийняті Верховною Радою, видання президентських розпоряджень та урядові постанови (постанови, розпорядження).

Закони та нормативні акти визначають об'єкти та зміст інвестиційних норм.

Набір інструментів за допомогою яких державні установи на основі законодавства та в межах своєї компетенції впливають на процес

функціонування певної сфери суспільного життя називається державним регулюванням.

Державне регулювання інвестиційної діяльності здійснюється для реалізації економічної, науково-технічної і соціальної політики виходячі із цілей розвитку України, державних та регіональних програм розвитку економіки держави, державного і місцевих бюджетів, зокрема передбачених у них обсягів фінансування інвестиційної діяльності [2].

Згідно з ч. 1 ст. 12 Закону України «Про інвестиційну діяльність», державне регулювання інвестиційної діяльності включає:

- 1) пряме управління інвестиціями;
- 2) регулювання умов інвестиційної діяльності;
- 3) контроль законності здійснення інвестиційної діяльності всіма учасниками та інвесторами [2].

Державний нагляд за інвестиційною діяльністю здійснюється шляхом прямого (адміністративно-правового) та непрямого втручання в інвестиційну діяльність.

Прямий державний нагляд за інвестиційною діяльністю включає: прогнози та плани державних інвестицій; визначення умов та проведення конкретних операцій в державному інвестуванні, розміщення та контроль над державними замовленнями.

Основні форми непрямого нагляду державної інвестиційної діяльності включають: створення інвестиційного середовища, формування економічних умов управління для суб'єктів інвестування через амортизаційну, інноваційну, грошово-кредитну та бюджетно-податкову політику, окрім цього через регулювання фондового ринку і політики заохочення іноземних інвесторів.

Щоб забезпечити захист прав інвесторів потрібно продовжувати формувати діючий механізм функціонування ринку цінних паперів та посилити зростання ролі фондового ринку у розвитку інвестиційних ресурсів.

Необхідно прискорити запровадження механізму підвищення зацікавленості комерційних банків до збільшення інвестицій у реальну

економіку та прийняття гнучкої системи правил Національного банку України на кошти, виділені комерційними банками на довгострокові позики на інноваційні проекти.

2 ДІАГНОСТИКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

2.1 Проблеми інвестиційної привабливості в Україні

За останнє десятиліття ситуація із залученням іноземних інвестицій в економіку України покращувалася, але обсяг залучених інвестицій зараз не відповідає рівню, який насправді потребує наша економіка.

За даними національної статистики, обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку України до кінця 2016 року становила 44,791 млрд. дол. США, це свідчить про зростання на 2,228 млрд. дол. ніж 42,50 млрд. дол. США з початку року.

Частка інвестицій у промисловий сектор, на який припадає 29,6% від загальної суми інвестицій та фінансова і страхова діяльність на яку припадає 29,4% характеризують привабливість України як об'єкт для інвестицій. З цих даних можна зрозуміти що, найбільшою популярність користуються галузі які, зорієнтовані на внутрішнє споживання та переживають піднесення.

Однією з головних проблем української інвестиційної політики є дисбаланс виконання, тому її необхідно впроваджувати у кожному регіоні України відповідно до її можливостей та потреб розвитку.

Наприклад, курортно-туристична мережа буде мати прогрес в західному регіоні, крім того розвиток буде у галузях які використовують нафту, природний газ та сірку. У східному регіоні рекомендується реконструкція промисловості що базується на новітніх технологіях, особливо технічне ремонт шахт.

Більшість інвестицій здійснюються в м.Київ, Дніпропетровську, Донецьку, Харківську та Київській області. Найменше - у Луганську та Івано-Франківську областях. Такий напрям прямих іноземних інвестицій на регіональному фоні не сприяє збалансованому соціально-економічному розвитку регіону і посилює розширення його розриву в розвитку.

Для стимулювання внутрішніх інвестицій головним завданням є забезпечення пільг для малих та середніх компаній для розробки інвестиційних проектів, що вимагає створення спеціальних інформаційно-економічних підрозділів на рівні регіонів.

Основними проблемами, які заважають Україні стати привабливою країною для інвестицій, є:

1) Значне податкове навантаження; ставка податку на прибуток в Україні (18%) та ставка ПДВ (20%) вище, ніж у багатьох країн Центральної та Східної Європи; враховуючи високу порівняно з країнами ЄС рентабельність інвестицій ця різниця це не є головним бар'єром для інвестицій; у той же час інші податки є стримуючим фактором для покращення інвестиційного клімату.

2) корупція на всіх рівнях влади та недостатня прозорість у процедурах прийняття рішень адміністративних органів;

3) Недостатній механізм захисту ринкових прав та свобод інвесторів, крім цього рівень захисту інвертора низький.

4) Військові дії на сході України, тому що, через окуповані території стікає велика кількість капіталу; також є високі ризики бо інвестори стикаються з невизначеністю щодо захисту вкладених інвестиції в Україну під час збройного конфлікту і військової окупації.

Також недовіру інвесторів до України визивають наступні недоліки:

- проблеми отримання кредитів та банківських позик (високі відсоткові ставки, несприятливі умови кредитного договору позичальника, враховуючи надзвичайно довгу процедуру отримання позик)

- Низький рівень розвитку промислової, фінансової та соціальної інфраструктури в деяких регіонах (Закарпатська, Сумська, Кіровоградська, Тернопільська та Черкаська область)

Але потрібно звернути увагу, що Україна має чудовий інвестиційний потенціал, тому що, багата природними ресурсами, має чудові географічні умови, родючий ґрунт, приємний клімат, високий рівень досліджень та

розробок у багатьох науково-технічних галузях, має повноцінну інфраструктуру.

Крім того, привабливість української економіки для іноземних інвесторів базується на порівняно дешевій кваліфікованій робочій силі.

Однак, незважаючи на ці переваги, інвестиційна привабливість України досі залишається незадовільною, і її інвестиційне середовище дуже ризиковане.

2.2 Тенденції розвитку промислового сектору

Промисловість є основою економіки на практиці в усіх економічно розвинених країн світу і представляє сектор економіки країни, що забезпечує видобуток та придбання природної сировини, виробництво засобів виробництва та товарів народного споживання, створюючи більшу частину національного доходу та валового внутрішнього продукту, що забезпечує задоволення нагальних потреби населення та стійкий розвиток її економіки в цілому.

Основа структури промислового сектору Україна складається з окремих галузей та певних міжгалузевих комплексів.

Промисловий сектор економіки України існує в сукупності таких промислових комплексів:

- паливно-енергетичний комплекс;
- гірничо-металургійний комплекс;
- хімічний промисловий комплекс;
- машинобудівний промисловий комплекс;
- лісопромисловий комплекс;
- будівельний комплекс;
- агропромисловий комплекс;
- комплекс легкої промисловості;

Наведений перелік галузей, які були притаманні Україні на момент отримання незалежності, відображає потужний промисловий сектор, що спроможний й забезпечити більший економічний прогрес розвитку країни.

Стан промислового сектору України можна описати як такий, де виробництво третього і четвертого технологічних укладів, основа яких складається з металургійної, хімічної та індивідуальних галузей машинобудування, а також паливно-енергетичний сектор, є домінуючим. У той же час високотехнологічні галузі п'ятого і шостого технологічних укладів на основі технології електронної промисловості, обчислювальної, волоконно-оптичної техніки, телекомунікації та інформаційні послуги, біотехнологія, програмне забезпечення, складають невелику частку промислового виробництва країни, хоча саме галузі цих систем мають найбільшу частку доданої вартості та рентабельності послуг та продукції.

Сировинний нахил структури промислового виробництва України, розрахований переважно для експортних потреб, робить всю галузь і всю економіку сильно залежною від зовнішніх ринків та перешкоджають розвитку внутрішнього ринку, обмежує національні можливості щодо економічного розвитку та викликає виснаження і нераціональне використання природних ресурсів країни, прогрес процесів забруднення та деградація довкілля.

У той же час промислова продукція, що постачається з України на експорт - це переважно сировина продукція з низькою доданою вартістю а також знизилась прибутковість її основних донорів - чорної металургії та хімічної та нафтохімічної промисловості, крім цього частка сільськогосподарської продукції в українському експорті за цей період збільшилася майже в 4 рази.

Українська промисловість у кризовому стані, і це пов'язано з погіршенням економічної та політико-правової ситуації в державі а також зі специфічними чинниками, що мають вплив на посилення конкуренції як на внутрішньому ринку, так і на погіршення ситуації на зовнішньому ринку,

зменшення інвестицій та зниження фінансово-господарських показників діяльності компаній промислового сектору.

Основні фактори впливу на сучасний розвиток української промисловості є спроба переходу до низьковартісних методів розвитку промислових підприємств, які дозволяють шляхом оптимізації операційних витрат, ефективно використовувати існуючі обмежені ресурси в умовах значних обмежень на інвестиції.

У свою чергу, це призводить до обмеження рівня інноваційного розвитку виробництва за рахунок низького рівня інвестицій у дослідження і розробки, пов'язані з техніко-технологічним рівнем виробництва та їх реалізацією.

На основі цього матеріалу можна сказати що, промисловий сектор всебічно розвинутий та має потужний комплекс підприємств і перспективи для зростання в економіці країни, але зниження промислового виробництва та кризові явища в розвитку та структуруванні промислового сектору економіки країни призвело до ослаблення позицій вітчизняних компаній як на внутрішньому ринку виготовлених товарів(надання послуг, виконання робіт) за рахунок заповнення ринку більш конкурентоспроможним імпортом, так і на всесвітньому ринку в напрямку ослаблення національних експортних позицій промисловості та переважаючої спеціалізації на сировинних секторах з низькою доданою вартістю і сильно залежать від нестабільної кон'юнктури ринку.

2.3 Аналіз інвестиційної привабливості промислового сектору

Промисловість, торгівля та сільське господарство відіграють роль головних галузей, що становлять ВВП. Поряд з цими двома галузями промисловість посідає провідну позицію в економіці країни, а результати діяльності промислових компаній є головними факторами соціально-економічного розвитку.

Вплив промисловості на національний економічний розвиток підтверджується індексом промислової продукції за період 2015-2019 років, тому що його позитивні тенденції збігаються з позитивною динамікою ВВП країни в цей період.

Як змінилися обсяги виробництва так і понесли зміни комерційна діяльність промислових компаній. Таким чином, протягом 2015–2017 років спостерігалось монотонне зростання індексу довіри бізнесу до промислового сектору, після цього у 2018 році відбулось хоча і незначне, але все ж зниження цього показника. Аналогічна тенденція спостерігається і в зміні показника ділового клімату в галузі: від значного зростання в 2015-2017 роках до зменшення темпів росту у 2018 році порівняно з 2017 роком.

Серед факторів, що обмежують розвиток промислового виробництва, найбільш важливим є все-таки недостатній попит на вироблені товари та відсутність коштів.

У цьому випадку, якщо вплив цього негативного фактору як недостатній попит, значно зменшилася у період 2015–2018 років, то негативний вплив фінансових обмежень після зниження у 2015-2017 роках залишився на тому ж рівні у 2018 році, якщо порівнювати з 2017 роком.

У процесі дослідження промислового сектору України проведено синтез даних, використаний метод порівняльного аналізу; статистичний аналіз; застосовано загальнонауковий та аналітичний методи, економіко-математичні та економіко-статистичні методи тощо.

Необхідно підкреслити, що вибір факторів, які визначають інвестиційну привабливість, являє собою складне завдання. Тому факторами пропозиції, що мають принциповий вплив на стан інвестиційної привабливості, можна виділити наступні:

- обсяг реалізованої промислової продукції
- мінімальна заробітна плата

На етапі специфікації економетричної моделі з використанням табличного редактора MS Excel було проведено аналіз факторів, які можна було б включити до моделі. Для цього були розглянуті всі вищезазначені показники(таблиця 2.1).

Таблиця 2.1 - Вихідні дані до побудови економетричної моделі

рік	Прямі іноземні інвестиції в промисловий сектор України, млн. дол. США	Обсяг реалізованої промислової продукції, млн.грн	мінімальна заробітна плата, грн
у	x1	x2	
2010	16 473,7	1043110,8	869
2011	18 693,8	1305308,0	941
2012	17 303,8	1367925,5	1073
2013	18 031,1	1322408,4	1147
2014	17 681,4	1428839,1	1218
2015	12 419,4	1776603,7	1218
2016	9 893,6	2158030,0	1600
2017	9 667,6	2625862,7	3200
2018	10 543,7	3045201,9	3723
2019	10 823,4	2480804,2	4173

За допомогою стандартних вбудованих функцій MS Excel було визначено такі показники, чим доведено існування кореляційного зв'язку між факторами економетричної моделі, а також виявлено необхідність логарифмування значень для отримання подальших результатів:

- коефіцієнт кореляції між надходженнями прямих іноземних інвестицій в промисловий сектор та обсягом реалізованої промислової продукції становить: $r_{yx1} = -0,88$

- коефіцієнт кореляції між надходженнями прямих іноземних інвестицій в промисловий сектор та мінімальною заробітною платою становить: $r_{yx2} = -0,75$

На основі проведених розрахунків, зроблено такі висновки:

- між надходженнями прямих іноземних інвестицій в промисловий сектор та обсягом реалізованої промислової продукції існує тісний зворотній

зв'язок – тобто при збільшенні обсягу реалізованої промислової продукції зменшується надходження прямих іноземних інвестицій в промисловий сектор.

3 НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

3.1 Оцінка інвестиційної привабливості промислового сектору

В останні роки участь промислового сектору в загальних обсягах інвестицій у межах держави змінилася незначно і вони завжди становлять третину від загальної кількості. Ця тенденція характерна для даного сектору економіки, що забезпечує більшу частину у ВВП країни. Однак потрібно звернути увагу, що якщо забезпечити збільшення інвестицій у промисловість, то можна досягти більшої кількості виробництва промислової продукції.

Проаналізувавши частки та структуру джерел фінансування інвестицій, можна відслідковувати спроби залишитися на рівні капітальні інвестиції за рахунок бюджету, у той час коли зменшується обсяг іноземних інвестицій. Це свідчить про те, що інвестиційна привабливість національної економіки знизилася, а інвестиційне середовище в країні погіршилося, також недоотримуються переваги зовнішнього фінансування.

Компанії переробної промисловості мають найбільші об'єми іноземних інвестицій. Відсутність збільшення іноземних інвестицій свідчить про несприятливе економічне середовище, що значно знижує інвестиційну привабливість всієї економіки України.

Як результат, такі важливі галузі національної економіки, як металургія та машинобудування, не отримали іноземних інвестицій, необхідних для здійснення технічної та технологічної модернізації виробництва.

На основі даних поданих в “ підрозділі 2.3 ” цього дослідження можна провести регресійний аналіз, тому з метою побудови адекватної економетричної моделі, пропонується прологарифмувати кожен складову за обраними показниками (таблиця 3.1).

Таблиця 3.1 – Прологарифмовані вихідні дані

	Прямі іноземні інвестиції в промисловий сектор України, млн. дол.США	Обсяг реалізованої промислової продукції, млн.грн	мін. Зар.плата, грн
рік	y	x1	x2
2010	9,709520449	13,857717960	6,767343125
2011	9,835947197	14,081949586	6,846943140
2012	9,758681410	14,128805917	6,978213743
2013	9,799853324	14,094965178	7,044905117
2014	9,780268519	14,172372854	7,104965448
2015	9,427015045	14,390214066	7,104965448
2016	9,199643362	14,584706326	7,377758908
2017	9,176535367	14,780920048	8,070906089
2018	9,263283804	14,929077762	8,222285074
2019	9,289465736	14,724093340	8,336390481

Складемо рівняння регресії: $Y=21,25-0,87x_1$

Коефіцієнт показника x_2 не включаємо до рівняння, так як його Р-значення становить 0,56, що є більше нормового 0,05(таблиця 3.2).

Таблиця 3.2 - Результати пакету «Аналіз даних» для дистрибутивно-логарифмованої моделі

Регрессионная статистика	
Множественный R	0,909325023
R-квадрат	0,826871997
Нормированный R-квадрат	0,777406853
Стандартная ошибка	0,130340829
Наблюдения	10

Дисперсионный анализ

	df	SS	MS	F	Значимость F
Регрессия	2	0,567975974	0,283987987	16,7162558	0,002159164
Остаток	7	0,118921123	0,016988732		
Итого	9	0,686897096			
	Коэффициенты		Стандартная ошибка		
Y-пересечение	21,25045871		3,404813032		

Переменная X 1	-0,877804885	0,32936804
Переменная X 2	0,120717271	0,199724314
t-статистика	P-Значение	Нижние 95%
6,241299745	0,000427742	13,19935524
-2,665118588	0,032226984	-1,656636539
0,604419505	0,564633089	-0,351555685
Верхние 95%	Нижние 95,0%	Верхние 95,0%
29,30156217	13,19935524	29,30156217
-0,098973231	-1,656636539	-0,098973231
0,592990227	-0,351555685	0,592990227

Основний показник регресії r -квадрат демонструє якість моделі, при чому залежність менше 0,5 є прикладом недоцільної моделі. У нашому випадку r -квадрат рівний 0,82, тому модель є досить якісною (таблиця 3.2). Побудована економетрична модель ще є адекватною оскільки $F^* = 16,72$ і це дозволяє використовувати її з метою прогнозування.

3.2 Перспективи розвитку інвестиційної привабливості

За жорсткої конкуренції за інвестиційні ресурси серед країн урізноманітнюються засоби збільшення їх привабливості. Звичайно, через сприятливе чи несприятливе географічне положення, або через наявність певних видів природних ресурсів країни мають різні вихідні точки.

Тому місія кожної країни є ефективне використання "базово-об'єктивного" набору складових, що визначають його привабливе інвестиційне становище.

Основою для визначення рівня інвестиційної привабливості в країні є тлумачення сутності категорії, яка є сукупністю факторів, що характеризують інвестиційну доцільність певної країни.

Варто зазначити, що у 2017 році, незважаючи на значну кількість несприятливих факторів, Україна досягла деяких позитивних змін, про що

свідчить зростання індексу інвестиційної привабливості, який досяг свого піку за останні шість років, тобто 3,15 бала за 5-бальною шкалою.

Рішення було прийнято після того, як Європейська Бізнес Асоціація опитала менеджерів 142 великих міжнародних та українських компаній. А індекс за червень 2016 року становив 2,88 бала. Останній раз, коли індекс перейшов кордон, в кінці 2011 року становив 3 бали.

Згідно з опитуванням, проведеним Європейською асоціацією бізнесу щодо менеджерів 142 великих міжнародних та українських компаній, у позитивних змінах респонденти наголосили на відкритості національних даних, поступовій дерегуляції, значному розвитку електронних послуг, спрощення процедури отримання дозволу на будівництво, призупинення перевірок, послаблення валютного контролю, запровадження інституту приватних виконавців, тощо. Результати опитування показують, що негативні емоції підприємців не зникли, але ослабили.

Натомість компанії скаржилися на корупцію, макроекономічні фактори та повільний темп реформ. Загалом у другій половині 2017 року 50% респондентів не задоволені бізнес-кліматом в Україні, а в першій половині цього року таких було 54%. У той же час задоволеність бізнес-середовищем знизилася з 13% до 11%.

Основне питання, яке протягом багатьох років негативно впливає на інвестиційну привабливість України - це високий рівень корупції, який незважаючи на заходи організаційного характеру та законодавчі інновації не вдається значно зменшити.

Так, згідно з дослідженням міжнародної антикорупційної організації “Transparency International”, Україна набрала 30 із 100 балів по показнику “індекс сприйняття корупції” (CPI) і посіла 130 місце у 2017 році (серед 180 країн).

Для підвищення інвестицій привабливості країни найбільший пріоритет має ефективна боротьба з корупцією, поліпшенням якості законодавства,

активне впровадження та широке використання електронних сервісів, державної підтримки інноваційних проектів.

3.3 Стратегія підвищення інвестиційної привабливості промислового сектору в Україні

Враховуючи мінливу географію внутрішнього експорту та товарних перевізників, нові перспективи залучення інвестицій промислового сектору та участі України у глобальному торговельному просторі залежатимуть від того, чи зросте конкурентоспроможність у ланцюжку вартості. Це вимагає розробки та впровадження ефективних заходів державного управління для підтримки української промисловості.

Умови сучасних торговельних угод підвищили актуальність України для формування та здійснення ефективної торговельної політики. Крім того, через залежність від українського економічного експорту (у структурі ВВП частка імпорту та експорту бізнесу становить 45% до 60%), відсутність довгострокової зовнішньоекономічної політики в терміни України унеможлиблює захист вітчизняного виробництва та не повністю Використовуйте їх для успішного застосування механізмів в інших країнах світу.

Ефективним інструментом стимулювання українських виробників до інтеграції у світовий торговий простір є створення платформи для просування взаємодії між приватним сектором та державними установами, основною метою яких є координація взаємозв'язку між потребами експортера та наявним попитом.

Інформаційно-консультативна допомога включають наступне: збір, аналіз та розповсюдження інформації про продаж товарів на міжнародному ринку (структура та характер товарного попиту, аналіз конкурентоспроможного ринку, екологічні вимоги, стандарти, санітарно-ветеринарні вимоги); сприяють розвитку моніторингу та консалтингу на ринку, надають допомогу в організації

контролю якості товарів для конкретних ринків; сприяють поширенню відповідної інформація про експорт товарів, наукові та виробничі можливості виробництва для країн, що експортують товари.

Для підвищення інвестиційної привабливості промислового сектору України а також підвищення її конкурентноспроможності на світовому ринку пропонується наступні дії:

1. Спрощення торгових бар'єрів та гармонізації вітчизняних норм у сфері стандартизації та сертифікації.
2. Спрощення вимог до оформлення зовнішньоторгівельної документації а саме: узгодження процесів, процедур і потоків інформації на основі електронного оформлення за допомогою електронної декларації; оптимізація функціонування митних органів.
3. Здешевлення кредитування експорту з метою зменшення рівня ризику та посилення захисту приватної власності.
4. Впровадження кращих практик та сприяння участі бізнесу у формуванні стратегії та супроводі процесу участі у державних закупівлях в рамках Угоди GPA.
5. Підписання нових торговельних угод про вільну торгівлю з країнами, перспективними для українського експорту з урахуванням інтересів товаровиробників.

Саме ці положення являються ефективними інструментами сприяння підвищення інвестиційної привабливості промислового сектору України.

ВИСНОВКИ

У дослідженні був проведений аналіз інвестиційної привабливості промислового сектору України, виявлені основні проблеми в основній частині роботи а також були запропоновані шляхи вирішення цих проблем та дії для збільшення інвестиційної привабливості цього сектору.

Водночас у дослідженні зазначається, що через ще застарілу структуру промислового виробництва та недосконалість товарного ринку, через це економіка втрачає конкурентоспроможність, а галузь країни терміново потребує структурної реформи та модернізації. У галузі переважають сировинно-добувне та низькотехнологічне виробництво, саме тому на світовому товарному ринку країна переважно представлена відповідними видами продукції.

Тому що в сучасному світі технологічно розвинені галузі є головним джерелом багатства для країни та усіх верств суспільства, то прогрес обробної промисловості де концентруються знання та технології, буде вигідною стратегією для відновлення економіки.

Комплексний аналіз, представлений у роботі, показує, що Україна має об'єктивні економічні передумови для відродження галузі та збільшення інвестиційної привабливості промислового сектору.

Ці передумови включають диверсифікований промисловий фундамент, цінні науково-технічні розробки, розвинуту виробничу та науково-освіту інфраструктуру та якісний трудовий потенціал, величезний внутрішній ринок. Тому промисловість повинна стати в ряд головних пріоритетів національної економіки.

У дослідженні галузь розглядалась крізь призму широких можливостей, які її діяльність відкрила для економічного розвитку та обмежень, які заважали реалізувати її потенціал. Вивчення стану галузі з різних кутів дозволило нам виявити нагальні проблеми та запропонувати декілька способів їх вирішення.

Було представлено варіанти необхідних перетворень у промисловому секторі.

Ця робота також може стати платформою для всіх зацікавлених сторін для обговорення та розвитку зацікавлених сторін у майбутньому. Стратегічне бачення перспектив розвитку промисловості та підвищення їх привабливості для інвестицій для забезпечення зростання та оновлення економіки України.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Усов М. А. Сутність інвестиційної привабливості, як напрям залучення інвестиційних ресурсів [Електронний ресурс] / М. А. Усов // Ефективна економіка : електрон. наук. фахове вид. – 2018. – № 8. – Режим доступу: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/8_2018/153.pdf, вільний (дата звернення 02.10.2018 р.).
2. Вакалюк В.А. Правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні [Електронний ресурс] / Вакалюк В.А. // Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського Випуск 16. 2017 – режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/16-2017/26.pdf>
3. Marcel, D. T. Am. Impact of the Foreign Direct Investment on Economic growth on the Re-public of Benin / Marcel, D. T. Am. // Financial Markets, Institutions and Risks, 3(2), P. 69-78. [http://doi.org/10.21272/fmir.3\(2\).69-78.2019](http://doi.org/10.21272/fmir.3(2).69-78.2019).
4. Agnihotri, An. Study of Linkages Between Outward Foreign Direct Investment (OFDI) and Domestic Economic Growth: an Indian Perspective / Agnihotri, An., Arora, Sh. // Financial Markets, Institutions and Risks, 3(1), P. 43-49. [http://doi.org/10.21272/fmir.3\(1\).43-49.2019](http://doi.org/10.21272/fmir.3(1).43-49.2019).
5. Bhowmik, D. Financial Crises and Nexus Between Economic Growth and Foreign Direct Investment / Bhowmik, D. // Financial Markets, Institutions and Risks, 2(1), P. 58-74. DOI: 10.21272/fmir.2(1). P. 58-74.2018.
6. Pavlyk, V. Assessment of green investment impact on the energy efficiency gap of the national economy / Pavlyk, V. // Financial Markets, Institutions and Risks, 4(1), P. 117-123.
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України.- [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
8. Іщук С.О. Діагностика ключових трендів розвитку промисловості України / Іщук С.О., Процевят О.С. // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2018. Вип. 1(129). С. 3–9.

9. Aslam, M. A. Does the Percentage of Investment Grades Given by Rating Agencies Impact their Market Share? / Aslam, M. A. // *Financial Markets, Institutions and Risks*, 4(1), P. 5-31.

10. Паливода К.В. Проблеми формування привабливого інвестиційного клімату як засобу подолання деструкцій в економіці України / Паливода К.В. // *Економіка та держава*. 2018. № 3. С. 4–9.

11. Грицаєнко Г. Інвестиційна привабливість України / Грицаєнко Г., Грицаєнко М. // *Agricultural and resource economics*. 2017. Vol. 3. № 1. С. 80–93.

12. Промисловість України: тенденції, проблеми, перспективи: монографія / за ред. Н. В. Тарасова. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. П. Могили, 2017. 320 с.

13. Вакалюк В.А. Правове забезпечення державного регулювання інноваційної діяльності в Україні / В.А. Вакалюк // *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. – 2016. – № 1(75). – С. 66–69.

14. Остапюк Б.Я. Особливості розвитку промисловості України в сучасних умовах / Остапюк Б.Я., Груник М.І., Легенький Ю.І. // *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 62. С. 45–52.

15. Pavlyk, V. Assessment of green investment impact on the energy efficiency gap of the national economy / Pavlyk, V. // *Financial Markets, Institutions and Risks*, 4(1), P. 117-123.

16. Pavlyk, V. Institutional Determinants Of Assessing Energy Efficiency Gaps In The National Economy / Pavlyk, V. // *SocioEconomic Challenges*, 4(1), P. 122-128.

17. Singh, SN Population Growths and Socio-Economic Development: An Analysis of Mettu Town of Ethiopia / Singh, SN // *SocioEconomic Challenges*, 3(1), P. 52-63. [http://doi.org/10.21272/sec.3\(1\).52-63.2019](http://doi.org/10.21272/sec.3(1).52-63.2019)

18. Palienko, M. The Impact of Social Factors on Macroeconomic Stability: Empirical Evidence for Ukraine and European Union Countries / Palienko, M.,

Lyulyov, O. // SocioEconomic Challenges, 2(1), 103-116. DOI: 10.21272/sec.2(1).103-116.2018

19. Кобушко, І.М. Основні напрямки державного регулювання інвестиційного ринку України в умовах глобалізаційних процесів [Текст] / І.М. Кобушко, Я.В. Кобушко // Механізм регулювання економіки. - 2015. - № 1. - С. 79-87.

20. Nguedie, Y. H. N. (2018). Corruption, Investment and Economic Growth in Developing Countries: A Panel Smooth Transition Regression Approach / Nguedie, Y. H. N. // SocioEconomic Challenges, 2(1), P. 63-68. DOI: 10.21272/sec.2(1).63-68.2018

21. Meresa, M. The Effect of Strategic Management Practices on the institutional Performance; the case of Dedebit credit and saving institution in Eastern Tigray / Meresa, M. // SocioEconomic Challenges, 3(3), P. 80-97. [http://doi.org/10.21272/sec.3\(3\).80-97.2019](http://doi.org/10.21272/sec.3(3).80-97.2019)

22. Subeh, M. A., Modeling efficiency of the State Financial Monitoring Service in the context of counteraction to money laundering and terrorism financing / Subeh, M. A., Voiko, A. // SocioEconomic Challenges, 1(2), P. 39-51. Doi: 10.21272/sec.1(2).39-51.2017.

23. Розвиток промисловості для забезпечення зростання та оновлення української економіки : науково-аналітична доповідь / за ред. д-ра екон. наук Л. В. Дейнеко; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». Київ, 2018. - 158 с.

24. Роль інноваційної діяльності у формуванні вартості промислових підприємств [Текст]: звіт про НДР (заключний) / Кер. О.О. Захаркін. - Суми: СумДУ, 2016. - 114 с.

25. Кобушко, І.М. Імплементация міжнародних стандартів у митне законодавство України як шлях до збільшення обсягів зовнішньої торгівлі / І.М. Кобушко, О.В. Ільченко, С.І. Денисенко // Економічний часопис – XXI. – Київ :

Інститут суспільної трансформації, 2016. – №161(9-10). – С. 23-26. - DOI: <https://doi.org/10.21003/ea.V161-05>.

26. Кобушко І.М., Удосконалення податкових інструментів регулювання інвестиційного ринку України / Кобушко І. М., Кобушко Я. В. // Економічний часопис-XXI, 2015, 1-2(1), с. 82-85.